

20
18

INFORME DE CONJUNTURA ECONÒMICA del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre

3r Trimestre de 2018

Informe elaborat per la
Càtedra per al Foment de la Innovació Empresarial
Grup de Recerca d'Indústria i Territori

CÀTEDRA
INNOVACIÓ
EMPRESA

Grit
Grup de
Recerca
d'Indústria
i Territori

Amb el suport de

 cambraReus

 cambra
Tarragona

 Cambra de Comerç
de TORTOSA

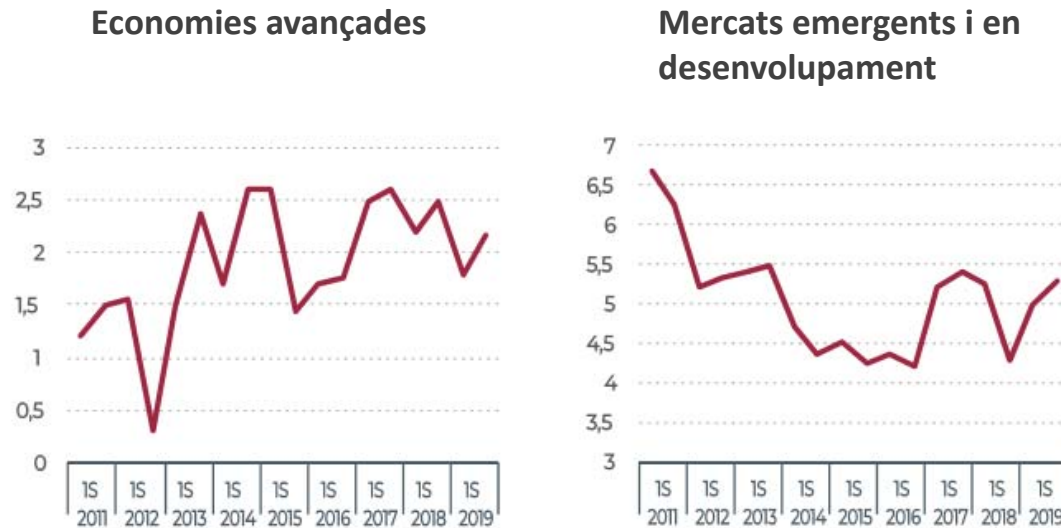
 Cambra de Comerç
de Valls

Diputació Tarragona

1. El Contexte econòmic mundial

Gràfic 1. Creixement del PIB (%)

Font: FMI

- En l'informe d'octubre sobre l'economia mundial, l'FMI assenyala que l'expansió sostinguda des de 2016 continuarà, encara que de manera menys equilibrada, i que els creixements d'algunes grans àrees econòmiques seran més rígids.
- Segons l'informe, l'estímul fiscal nord-americà encara té efecte, però les mesures aranzelàries aplicades fan que el creixement per a 2019 es revisi a la baixa. L'FMI també ha revisat a la baixa les previsions per a la Unió Europea, cosa que l'Eurostat va confirmar en una informació del 30 d'octubre, en què estima que el tercer trimestre de 2018 la variació del PIB de la zona euro va augmentar només un 0,2% —un dels percentatges més baixos des de 2013— amb una taxa interanual de l'1,7%

- Als països emergents i en desenvolupament, els augments del preu del petroli poden afavorir alguns països exportadors. Tanmateix, els resultats de l'Argentina, del Brasil, de l'Iran i de Turquia, són més preocupants i per les economies asiàtiques, les previsions mostren un creixement més dèbil per al 2019

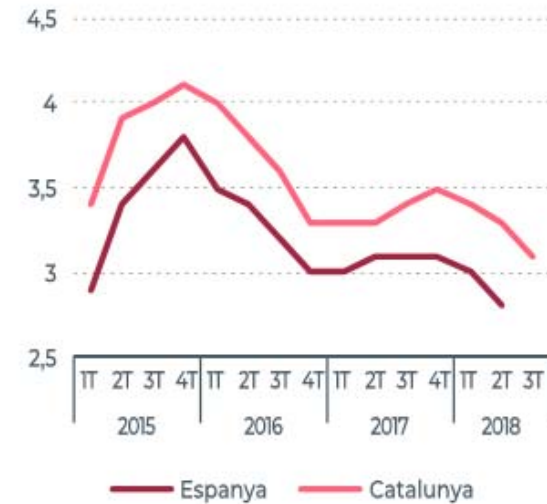
2. El context de les economies espanyola i catalana

- Es preveu que el conjunt de l'economia espanyola mantingui el seu ritme de creixement —superior al de la zona euro—, tot i que les previsions per a 2019 indiquen una disminució del creixement, que passarà del 2,7% estimat pels tècnics de l'FMI per al 2018 al 2,2% per al 2019.
- Pel que fa a l'economia catalana, les previsions coincideixen en un creixement menor del PIB, tot i que encara serà unes dècimes superior al de l'economia espanyola. Segons el model MICA-BBVA, les previsions d'augment són del 2,5% per a 2018 i del 2,3% per a 2019. L'informe conjuntural de la Cambra de Barcelona és una mica més optimista i preveu un creixement unes dècimes superior al de l'informe de BBVA Research Les previsions del PIB català són d'augment per al 2019.

Gràfic 2: Evolució del PIB a Espanya i Catalunya (%)

Font: COCIN Barcelona

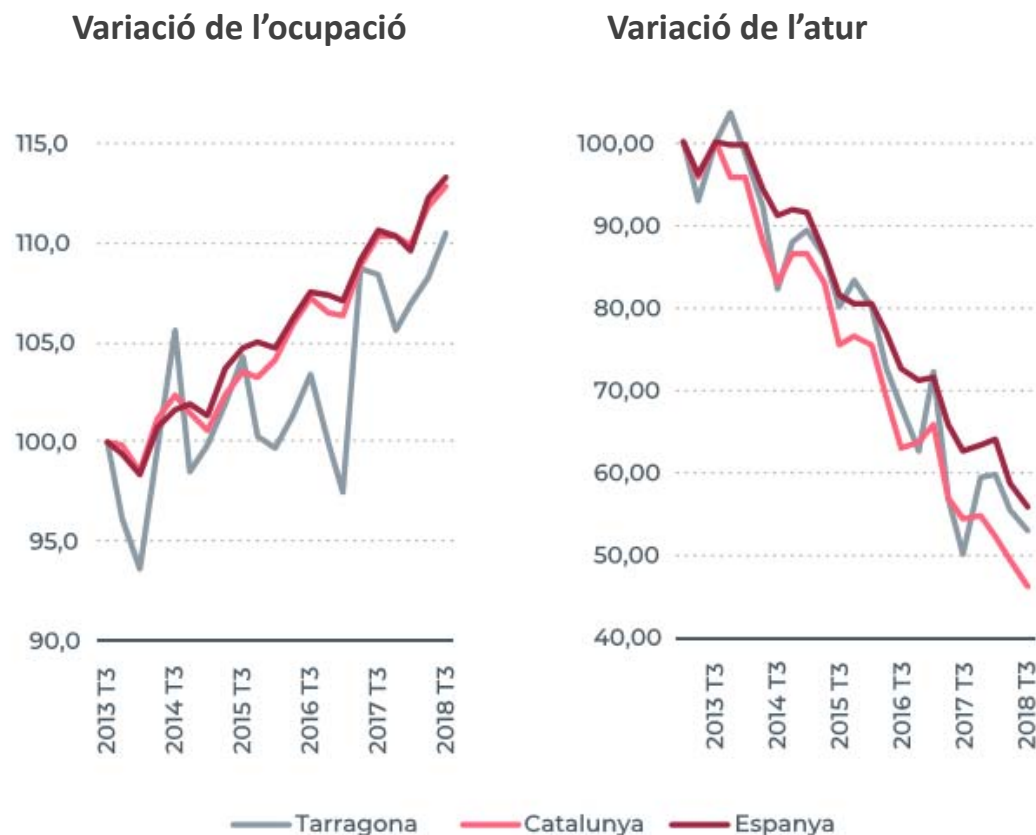
Font: BBVA Research

3. L'economia del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre

- L'economia de la zona registra valors de creixement positius similars als anteriors, l'anàlisi conjuntural mostra les contradiccions d'una sèrie d'inelasticitats que en condicionen molt les possibilitats reals de creixement.
- En primer lloc, cal valorar que la zona té més dificultats per crear ocupació tot i l'augment interanual del tercer trimestre (1,86%).
- Les dificultats per generar més ocupació es fan evidents per l'augment de mig punt de la taxa d'atur (13,92%), que es troba molt per sobre de la mitjana catalana.
- Tot i que des de 2015 l'oferta empresarial ha augmentat a la zona, el nombre de societats anònimes i, darrerament, el nombre de societats creades han disminuït.
- El sector de la construcció augmenta, principalment el de la construcció residencial o per a activitats comercials i logístiques, encara que ho fa molt menys que al conjunt de Catalunya.
- Pel que fa al flux de crèdit hipotecari, s'observa que també és inferior a la zona. A aquest fet, cal afegir-hi la disminució del crèdit bancari i el fre en la inversió empresarial a través de la capitalització de societats o de la creació de noves empreses. Tot plegat pot dificultar el dinamisme d'inversió a l'àrea.
- Dos dels indicadors de l'economia de la zona que darrerament requereixen una especial atenció són l'IPC (2,6%) i la variació de les exportacions (-3,7%)

4. L'ocupació i l'atur

Gràfic 3. Variació de l'ocupació i l'atur a Tarragona, Catalunya i Espanya.
Número Índex (base 100 = any 2013)

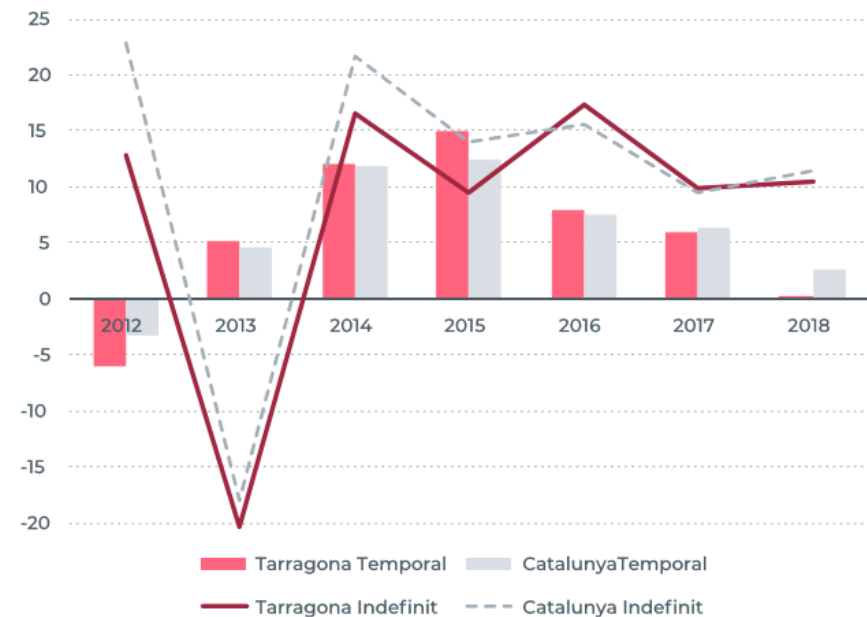
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'EPA

- El nombre de persones ocupades ha augmentat un 1,86% en dades interanuals durant el tercer trimestre de 2018. Aquest augment s'ha produït principalment en l'ocupació industrial, on la variació ha estat superior a la variació total d'ocupació de la zona en dades interanuals. Al sector secundari i en l'agricultura l'ocupació ha augmentat en unes 10.000 persones, una xifra que compensa la disminució de 4.000 ocupats en la construcció i els serveis.
- La taxa d'atur (13,92%), ha augmentat gairebé mig punt en dades interanuals durant el període d'anàlisi fet que contrasta amb les disminucions dels conjunts català i espanyol, trobant-se la taxa molt pel damunt de les de Barcelona (10,54%), Girona (8,93%) i Lleida (8,63%). Això implica un comportament diferenciat del mercat de treball.

5. La contractació laboral

- Des de 2011, el nombre de contractes laborals ha augmentat de manera clara tant a la zona com a Catalunya. A partir de 2013, les variacions interanuals sovint són de dos dígits. Malgrat aquesta dinàmica, cal assenyalar que, percentualment, el pes que la contractació de la zona té en el conjunt català ha disminuït, principalment per la disminució dels contractes indefinits, que han passat de significar el 8,99% l'any 2011 al 7,52% l'any 2017. Per la seva banda, els contractes temporals continuen tenint una significació molt similar (del 10,55% l'any 2011 i del 10,54% l'any 2017).
- La significació de la contractació temporal és molt alta a la zona i, darrerament, té associada la particularitat de tenir una durada inferior. s'observa un augment significatiu dels contractes de menys d'un mes i d'un a tres mesos de durada que, d'altra banda, són els que tenen més pes, representen gairebé el 50% del conjunt de la contractació laboral a la zona i que el seu pes ha augmentat lleugerament, amb increments notoris en l'exercici actual, principalment durant el tercer trimestre.

Gràfic 4. Variació interanual de la contractació laboral a Tarragona i Catalunya

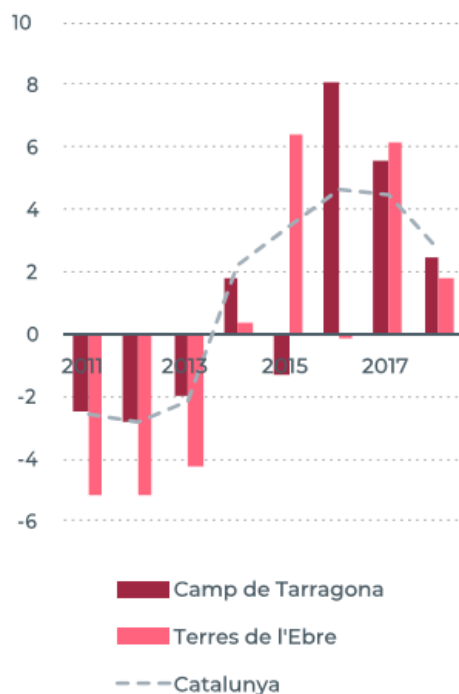
* Dades de 2018 fins al setembre.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu (Generalitat de Catalunya)

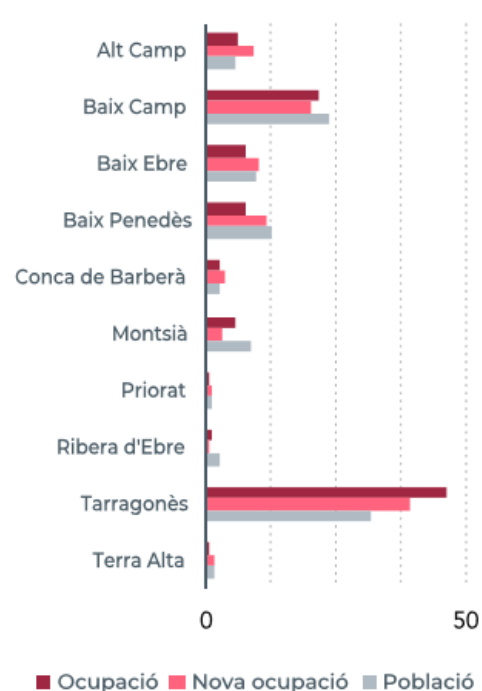

6. La distribució comarcal de la nova ocupació

Gràfic 5. Variació interanual d'afiliats a la Seguretat Social (%)

Gràfic 6. Distribució comarcal a Tarragona de l'ocupació i la població (%)

- Des de l'any 2013, l'ocupació ha augmentat en tota l'àrea, de fet, la creació d'ocupació ha estat una característica de l'economia de la zona des de 2014. Aquest augment de l'ocupació mostra una pauta determinada al territori, que es pot observar als dos gràfics corresponents a les diferents àrees.
- En l'anàlisi específic per comarques, pel tercer trimestre de l'exercici en relació interanual, només s'observa un augment superior al del total català a l'Alt Camp, el Baix Penedès i la Conca de Barberà, encara que cal dir que l'augment s'ha generalitzat en totes les comarques. Per sectors d'activitat, els increments més importants han tingut lloc en la construcció i els serveis, malgrat que s'han concentrat molt en poques comarques. L'augment d'afiliats ha estat menor en la indústria i l'agricultura pràcticament a tot arreu i, en el cas de l'agricultura, ha estat superior a la mitjana catalana.
- La major part de la nova ocupació assalariada s'ha creat en empreses grans. Les de més de 50 treballadors han representat el 66,03% del total, En canvi, les més reticents a la nova contractació són les empreses de fins a cinc treballadors.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Seguretat Social i d'IDESCAT

7. La creació d'empreses

Gràfic 7. El nombre d'empreses, SA i SRL a Tarragona

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE

Tot i que la disminució de les inversions patrimonials és notòria, el fet més significatiu d'aquesta pausa inversora és que les ampliacions de capital de les societats de la zona només representen el 3,34% de les catalanes segons les xifres dels vuit primers mesos de 2018.

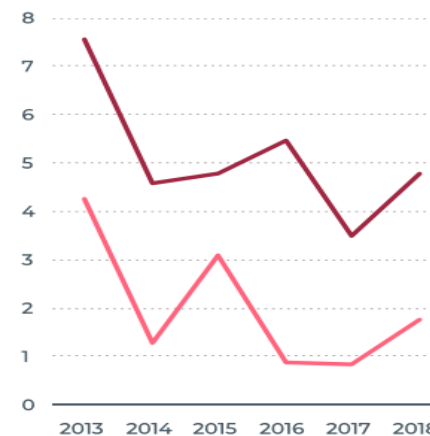
- L'oferta empresarial ha augmentat de manera continuada des de l'any 2014, tot i que des de 2016 ho ha fet a un ritme menor que s'ha manifestat també en les dades de 2018. Si es consideren els diferents tipus d'empresa, s'observen matisos molt significatius. Així, a partir de 2016 augmenten les societats de responsabilitat limitada i també el grup d'altres empreses, que ja va començar a créixer l'any 2015. En canvi, les societats anònimes disminueixen de manera continuada.
- Un altre indicador important es la creació de societats, pels dos darrers anys s'observa com el nombre de creades disminueix als tres llocs considerats, principalment al conjunt català i també a Tarragona, on disminueix tant el nombre de societats noves com el capital escriturat per societat. Sembla que hi ha una certa cautela inversora per part de les empreses, un fet que també es manifesta per la disminució interanual de les inversions en ampliació de capital.

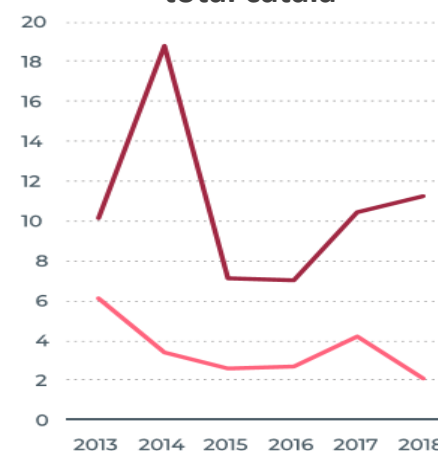
8. La construcció residencial

- La construcció residencial i l'activitat immobiliària eren dos elements significatius de l'economia de la zona que actualment han perdut la rellevància i l'impuls que havien assolit en un moment donat.
- Actualment el nombre d'habitatges acabats és superior al d'iniciats. D'això es desprèn una precaució en noves iniciatives i que s'han acabat molts habitatges que van quedar inacabats a principis de la dècada (amb la conseqüent prolongació del termini de producció). Tanmateix, la dada més significativa és que l'activitat no continua al ritme que tenia abans de la crisi, i en segon lloc, que la significació dels habitatges iniciats i acabats per comarques no guarda cap relació amb la distribució de la població. El pes dels acabats es concentra a totes les comarques costaneres, mentre que el dels iniciats ho fa al Tarragonès, el Baix Camp i el Montsià.
- A Catalunya per cada habitatge acabat se'n inicien 1,29, al conjunt provincial aquesta xifra és de 0,57, amb una significació similar a les Terres de l'Ebre i al Camp de Tarragona. A més, mentre que el total d'habitatges acabats té un valor del 14,59% respecte del total d'acabats a Catalunya, els iniciats només en representen un 6,42%, una xifra que contrasta amb el pes de la població de la zona, que és del 10,48% respecte de la població total catalana.

Gràfic 8. Habitatges iniciats respecte del total català

Gràfic 9. Habitatges acabats respecte del total català

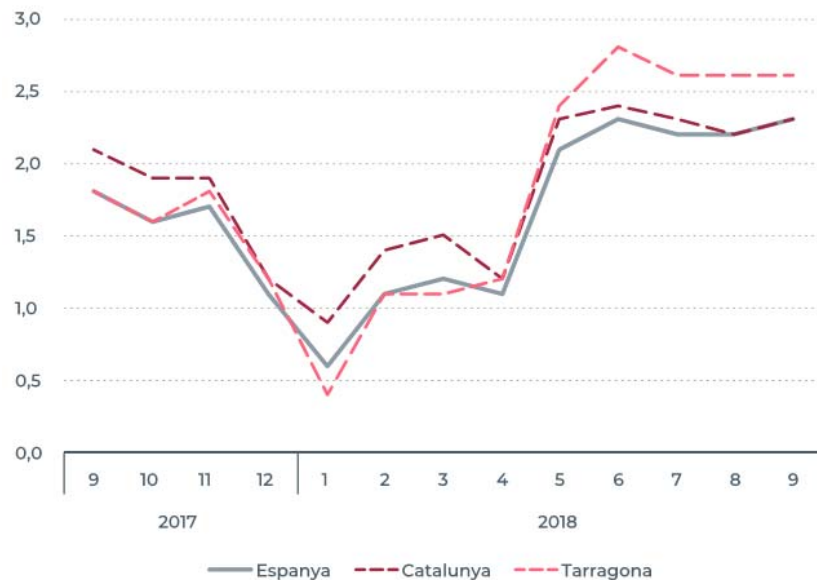

— Camp de Tarragona — Terres de l'Ebre

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'IDESCAT

9. La variació de preus

Gràfic 10. Variació interanual de l'IPC per mesos

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE

- En aquest exercici, i fins al tercer trimestre, s'observa que l'indicador dels preus de consum en variació interanual augmenta més ràpidament a la zona que als conjunts català i espanyol. Les variacions són escasses, però perceptibles. Aquest fet diferencial és important, ja que té una incidència negativa a la zona, atès que el mercat local té segments de poca competitivitat que permeten augmentar d'una manera més alegre els preus
- Pel setembre de 2018 trobem augments de preus superiors als catalans, però inferiors als espanyols, en aliments i begudes no alcohòliques, habitatge, transports, comunicacions, ensenyament i hotels, cafès i restaurants. Els increments interanuals més importants s'han produït en habitatge (6,5%) i transports (6,1%), dues dades que es poden explicar per la facilitat de repercutir els augments de l'energia en els transports i pel lloguer d'habitatge turístic. Aquests dos grups, conjuntament amb les comunicacions, són els que es troben per sobre de l'indicador general, mentre que la resta (excepte aliments i begudes no alcohòliques) estan per sota el 2% de variació interanual.

10. El finançament de l'economia

- Sembla que l'economia no té gaires dificultats per trobar formes de finançament, ja que està creixent entre el 2,5% i el 3% del PIB. Tot i això, els crèdits presenten una tendència a la disminució
- El muntant de crèdit viu des de 2014 fins a mitjan 2018 ha disminuït en 4.225 milions d'euros, una xifra que equival aproximadament al 20% del PIB de la zona. I els dipòsits han disminuït aproximadament 1.200 milions d'euros i pràcticament ho han fet de manera continuada. En aquesta tessitura, l'indicador de palanquejament cau i la seva capacitat creditícia sobre els dipòsits passa del 59,06% de principis de 2014 al 37,63% actual.
- La variació interanual del crèdit hipotecari a l'àrea entre 2017 i 2018 ha estat del 9,76% en el nombre d'hipoteques atorgades i del 8,98% en l'import. També s'han registrat increments superiors en habitatge residencial: un 14,83% en el nombre i un 16,52% en l'import davant del 10,37% i el 13,09%, respectivament, del conjunt català. D'altra banda, els dos darrers anys l'import per hipoteca ha estat un 60% més baix a la zona que al conjunt català, i les diferències més notòries s'han trobat en les hipoteques urbanes.

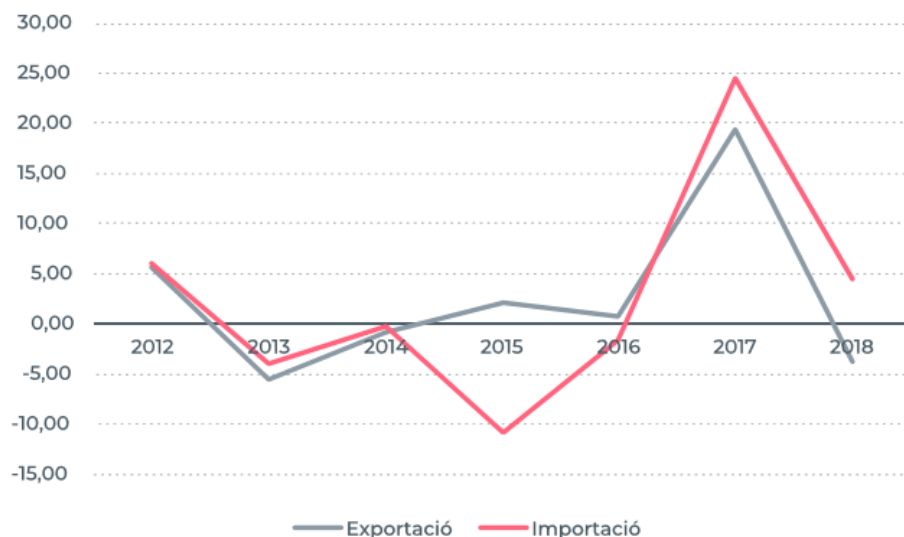
Gràfic 11. Els crèdits i dipòsits bancaris en milions d'euros a Tarragona

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del banc d'Espanya

11. El comerç amb l'exterior

Gràfic 12. Variació interanual de les exportacions i importacions a Tarragona

Nota: Dades de 2018 fins a l'agost

Font: Elaboració pròpia a partir de l'ICEX

- L'any 2017 a la zona es van consolidar unes xifres molt elevades de comerç exterior a la zona, principalment per l'augment del preu del petroli, que van permetre aprofitar l'oportunitat en els sectors clau del comerç exterior de l'àrea. En canvi el resultat comparatiu interanual registra un descens del 3,70% per a aquest període fins agost. Pel que fa a les importacions hi hagut un augment del 4,43% en la comparativa interanual.
- Fins a l'agost del 2018, els resultats de l'activitat amb l'exterior al conjunt català mostren un augment de les exportacions del 3,01% i al conjunt espanyol del 4,21%, en comparació interanual. Pel que fa a les importacions, Catalunya registra un augment acumulat del 7,54% i el conjunt espanyol, del 6,12%, uns percentatges inferiors als que es van registrar l'any anterior.
- Aquest dinamisme fa que el comerç exterior de la zona perdi rellevància en el conjunt català pel que fa a les exportacions, ja que mentre que el 2017 va representar el 12,25% de les vendes a l'exterior i el 14,96% de les compres, el 2018 n'ha representat el 10,93% i el 14,99%, respectivament.

Resum en 6 punts de l'informe de conjuntura de l'economia del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre. Tercer trimestre de 2018

- 1.** El nombre de persones ocupades ha augmentat un 1,86% en dades interanuals durant el tercer trimestre de 2018. La taxa d'atur ha augmentat gairebé mig punt
- 2.** La major part de la nova ocupació assalariada s'ha creat en empreses grans. Les de més de 50 treballadors han representat el 66,03% del total
- 3.** A Catalunya per cada habitatge acabat se'n inicien 1,29, al conjunt provincial aquesta xifra és de 0,57, amb una significació similar a les Terres de l'Ebre i al Camp de Tarragona.
- 4.** En aquest exercici, i fins al tercer trimestre, s'observa que l'indicador dels preus de consum en variació interanual augmenta més ràpidament a la zona que als conjunts català i espanyol
- 5.** El muntant de crèdit viu des de 2014 fins a mitjan 2018 ha disminuït en 4.225 milions d'euros i els dipòsits en aproximadament 1.200 milions
- 6.** Les exportacions han disminuït un 3,70% en dades interanuals fins agost i les importacions han augmentat el 4,43%.

20
18

INFORME DE CONJUNTURA ECONÒMICA del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre

3r Trimestre de 2018

Informe elaborat per la
Càtedra per al Foment de la Innovació Empresarial
Grup de Recerca d'Indústria i Territori

CÀTEDRA
INNOVACIÓ
EMPRESA

Grit
Grup de
Recerca
d'Indústria
i Territori

Amb el suport de

 cambraReus

 cambra
Tarragona

 Cambra de Comerç
de TORTOSA

 Cambra de Comerç
de Valls

Diputació Tarragona